

Eksamen på Økonomistudiet sommer 2017

Offentlig Forvaltning – Jura og Politik

28. juni 2017

(3-timers prøve med følgende hjælpemidler:

- Danmarks Riges Grundlov
- Lov om offentlighed i forvaltningen
- Forvaltningsloven)

Dette eksamenssæt består af 4 sider.

OBS: Bliver du syg under selve eksamen på Peter Bangsvej, skal du kontakte et tilsyn, blive registreret som syg hos denne. Derefter afleverer du en blank besvarelse i systemet og forlader eksamen. Når du kommer hjem, skal du kontakte din læge og indsende lægeerklæring til Det Samfundsvidenskabelige Fakultet senest en uge efter eksamensdagen.

Offentlig Forvaltning – Jura og Politik

Spørgsmål:

1. Gør rede for det danske ministerstyres grundprincipper
2. Giv en karakteristik af ministrenes håndtering af rollen som minister i hver af de to forskellige hændelsesforløb omtalt i bilagene A hhv. B.
3. Analyser lovligheden og rigtigheden af offentlighedsprocedurerne i hver af de to hændelsesforløb, Bilag A hhv. B. Inddrag Bilag C.

BILAG A.

Transportministeren blev under et internt møde med sine nærmeste embedsmænd gjort skriftligt og mundtligt opmærksom på, at det statslige Post A/S var økonomisk stærkt nødlidende med et helt uholdbart driftsunderskud som følge af et vigende brevpostmarked, idet den digitale kommunikation havde udviklet sig i rivende hast. Ministeren var utilpas ved denne oplysning og undlod at omtale problemet ved et ordinært møde i Folketingets Trafikudvalg senere samme dag.

En journalist bad om aktindsigt vedrørende Post A/S. På grund af overvældende travlhed i ministeriet blev opfølgningen af henvendelsen overladt til yngste fuldmægtig, som straks fremlagde alt materiale til journalistens gennemsyn. Få dage senere omtalte pressen, at der var "Store problemer i Post A/S", og at Transportministeriet arbejdede på en redningsplan. Nu blev ministeren omgående kaldt i samråd, idet især oppositionen udtalte skarp kritik. Ministeren bekræftede i samrådet, at Post A/S var økonomisk under pres, men at han forventede, at allerede igangværende reformtiltag ville kunne rette situationen op. Han oplyste videre, at han først umiddelbart inden samrådet var blevet fuldt ud orienteret om sagen. Ministeren afviste ved samme lejlighed at give Folketingsmedlemmerne en kopi af ministerens håndakter i sagen, idet han henviste til, at materialet havde karakter af fortroligt internt arbejdsmateriale, men at han efter behov ville orientere tingets medlemmer fremover. Ministeren fastholdt, at han havde udvist rettidig omhu vedrørende Post A/S og i øvrigt stod ved sit fulde ansvar.

Bilag B:

Fødevarerministeren tog efter en ophedet diskussion i Folketingets Fødevareudvalg beslutning om at fordele årets kvoter for fiskeri på en måde, som gav de store fiskerivirksomheder med store

fiskeskibe en relativ fordel, for, som ministeren begrundede sin beslutning, "det er de store fiskeskibe, som er fremtiden for fiskeriet i Danmark og i EU". Under mødet i Fødevarerudvalget havde en af de mindre fiskeres tillidsmænd i Folketinget efterlyst andre måder at fordele fiskekvoterne på, hvor man i højere grad kunne tilgodese både de forskellige interesser indenfor fiskeriet og samtidig sikre et bæredygtigt fiskeri på langt sigt. Til dette havde fødevareministeren bemærket, at han ikke havde kendskab til andre modeller for fordeling af de aktuelle fiskekvoter.

Få dage senere fremgik det i dagspressen, at direktøren for "Havfiskernes Brancheorganisation" to måneder tidligere havde afgivet et notat til fødevareministeren under et særskilt møde med denne, hvori der blev skitseret op til 16 forskellige modeller og principper for fordeling af fiskekvoter. Medlemmer af oppositionen beskyldte nu fødevareministeren for at have løjet for Fødevarerudvalget. Under et nyt hasteindkaldt samråd bedyrede ministeren, at han ikke havde kendskab til de omtalte alternative modeller for fordeling af fiskekvoter og fastholdt sin oprindelige beslutning. Imidlertid lækkede en medarbejder i ministerens partiorganisation dokumentation for, at ministerens eget parti tidligere havde modtaget en omfattende økonomisk støtte fra "Havfiskernes Brancheorganisation".

Herefter krævede oppositionen ministerens afgang. Denne indrømmede nu sit kendskab til det omtalte notat, men fastholdt at han blot hele tiden havde villet påtage sig ansvaret for det fælles bedste for hele samfundet. Den førende avis Dagbladet henvendte sig nu til Fødevarerministeriet og bad om aktindsigt i hele forløbet omkring fordelingen af fiskekvoter. Ministeren følte sig trængt og gav til sin departementschef udtryk for, at der kun burde gives den mindst mulige aktindsigt til pressens repræsentanter, idet ministeren var af den opfattelse, at hele sagens indhold af dokumenter jo i virkeligheden alle sammen havde været led i ministerbetjeningen og derfor med rette kunne undtages fra aktindsigt, jfr. § 24 i Lov om offentlighed i Forvaltningen.

10 dage senere modtog Dagbladet Fødevarerministeriets afvisning af begæringen om aktindsigt, dog med undtagelse af ministeriets kalenderoplysninger. Få dage senere kunne Dagbladet offentliggøre en udskrift af en lydoptagelse fra et internt møde i ministeriet, hvor landbrugsministeren overfor sine nærmeste medarbejdere gav udtryk for, "at al denne offentlighed og ret til aktindsigt i den offentlige forvaltnings gøremål er en pestilens, nærmest en sygdom i vores samfund. Der bliver jo ikke levnet nogen som helst arbejdsro!"

BILAG C.

Uddrag af Dagbladet Politiken

Tirsdag den 2. maj 2017

Tre paragraffer møder kritik

I juni 2013 trådte den nye offentlighedslov i kraft med flere ændringer til følge. Men det var især tre paragraffer i den nye lov, der mødte kritik:

Paragraf 22, der undtager ministres kalender for aktindsigt. Paragraf 24 om ministerbetjening, som undtager dokumenter, der kan tænkes at blive brugt i embedsværkets rådgivning af eller bistand til en minister. Og paragraf 27, den såkaldte politikerregel, som undtager dokumenter og kommunikation om politiske processer mellem ministre og folketingsmedlemmer.

Flertallet smuldrer

I begyndelsen af 2015 viste en redegørelse fra Folketingets Ombudsmand stor forskel på, hvor ofte ministerier giver aktindsigt i dokumenter omfattet af paragraf 24 om ministerbetjening. Det var også den regel, der kort efter folketingsvalget et halvt år senere fik SF til at vende sig imod den lov, partiet selv havde stemt for tidligere.

Den pludselige holdningsændring skete blandt andet, efter at et centralt notat om forsvarrets samarbejde med det kontroversielle amerikanske sikkerhedsfirma Blackwater under Irakkrigen blev mørklagt med henvisning til paragraf 24.

»Loven virker ikke efter hensigten og har udviklet sig til at være et demokratisk problem«, sagde SF's retsordfører, Lisbeth Bech Poulsen, dengang.

Og så rullede snebolden. I oktober meddelte Konservatives formand, Søren Pape Poulsen, i et interview til Politiken, at loven »mørklægger for meget« og bør ændres, hvilket fik Radikale Venstre til også at melde sig klar til et opgør med loven. Dermed var der flertal uden om Socialdemokratiet og Venstre imod offentlighedsloven.

I oktober 2016 konkluderede Ombudsmanden, at ministerbetjeningsreglen har ført til »væsentlige indskrænkninger i retten til aktindsigt«, og da den nye V-LA-K-regering 27. november fremlagde sit nye regeringsgrundlag, kunne man læse, at regeringen vil lempe loven, når den evalueres i 2017.